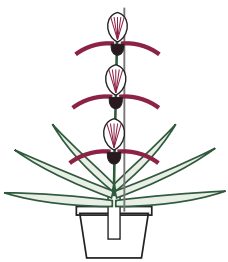
WARIES MISDAADREEKS · Nº 095

Glazen Huis in Lingewaard

De zaak van de gestolen orchidee

het dagboek van Wessel Ruitenbeek,
kweker in Bergerden

UITGEVERIJ WARIES

Voor wie dit leest

zondag 19 oktober 2025, kwart over zes in de ochtend

Ik ben Femke Ruitenbeek. Ik ben verpleegkundige in Nijmegen en ik heb vannacht het dagboek van mijn vader gelezen, van de eerste tot de laatste bladzijde. Hij slaapt nu, boven. Hij weet niet dat ik dit schrijf.

Tien dagen geleden, op donderdag 9 oktober, had ik nachtdienst. Om acht minuten voor elf trilde mijn telefoon in mijn zak.

Het horloge dat ik hem eind september had gegeven, had om 22:52 een harde val gemeten. Ik heb hem gebeld; hij nam niet op. Om 22:54 heb ik Gijs Lamers gebeld, onze buurman, op zijn vaste nummer, omdat hij het dichtst bij woont. Gijs nam meteen op. Om 23:04 vond hij mijn vader op het schelpenpad voor de deur van zijn kasje, bewusteloos, met de hond ernaast. Toen ik in het ziekenhuis in Arnhem aankwam, lag hij al op de afdeling, met zes hechtingen en een hersenschudding. Van de avond zelf weet hij niets meer.

Uit dat kasje, dat mijn moeder ‘het glazen huis’ noemde, is één plant gestolen: de orchidee waar mijn vader tien jaar op heeft gewacht. De politie doet haar best. Ze denken, voor zover ik het begrijp, aan iemand die op bestelling steelt en die

de plant allang de grens over heeft gebracht. Misschien hebben ze gelijk.

Maar toen ik vannacht las, kreeg ik het gevoel dat alles wat we moeten weten in dit schrift staat, en dat mijn vader het zelf niet kan zien, omdat er een gat in zijn hoofd zit waar die avond had moeten zijn. Hij schreef op wat hij zag en wat mensen hem vertelden. Wie loog, loog ook tegen hem.

Ik heb niets veranderd. De dingen die hij erin plakte, zitten waar hij ze plakte. Ik heb er alleen een lijstje van de mensen voor gezet, en twee kaartjes, zodat je weet waar alles ligt.

Om acht uur ga ik naar het politiebureau. Ik wil dan kunnen zeggen wie het gedaan heeft en waar de plant is, en ik heb niet veel tijd. Lees het met me mee. Achterin staan de vragen die ik mezelf stel.

Femke

Mensen in dit dagboek

In de volgorde waarin ik ze zou noemen als iemand me vroeg wie mijn vader kent. — F.

Wessel Ruitenbeek	mijn vader, 63; kweekt Phalaenopsis in Bergerden; schreef dit dagboek
Annet	mijn moeder; overleden
Pluis	zijn labrador, negen jaar
Ruben Kamphuis	bedrijfsleider van Ruitenbeek Orchideeën
Sem Arends	stagiair, tuinbouwopleiding; woont in Bemmel
Trudy en Fatima	parttime inpaksters
Gijs Lamers	buurman, chrysantenkweker; deelt het waterbassin
Ilse Brandsma	verzamelaar van Paphiopedilums, Arnhem
Marco Dijkhuizen	orchideeënhandelaar in Gendt; voorzitter van de Orchideeënkring Over-Betuwe
Dennis	medewerker van Marco
Truus Elferink	secretaris van de kring
Lothar Kemper	verzamelaar uit Kleef (Duitsland)
Jeroen Mulder	belde namens het Glasfonds Over-Betuwe
Hanneke Vos	fotografe; maakt een boek over oude kassen
mevrouw Hazelhoff	rechercheur
Hans van Elst	oud-collega van mijn vader; uitvaart op 7 oktober

DE PLANT

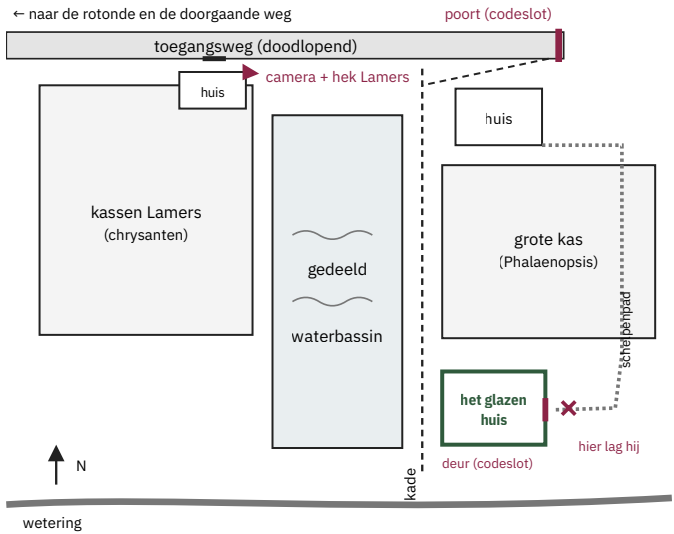
Paphiopedilum ‘Lingebron’, kweeknummer WR-15-07: een venusschoentje dat mijn vader op 9 oktober 2015 zelf uit zaad zaaide. Eerste bloei: september-oktober 2025. Er bestaat er één van.

Woorden uit de kas

Mijn vader schrijft alsof iedereen weet wat een vruchtbeginsel is. Voor wie het niet weet. — F.

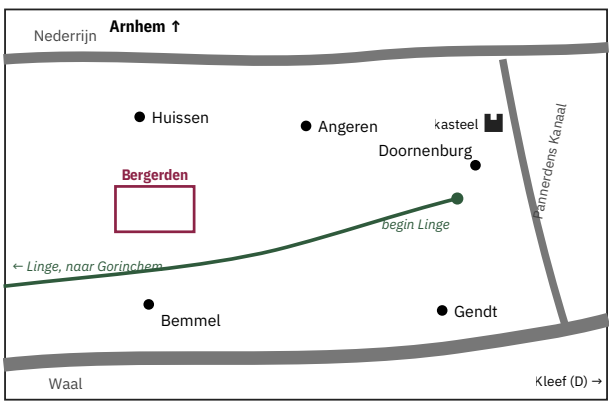
Paphiopedilum	venusschoentje; orchidee met een lip in de vorm van een zakje of schoentje. Groeit in de natuur op de bosbodem en wil schaduw. Is niet te klonen, alleen te delen.
Phalaenopsis	vlinderorchidee; de gewone potorchidee uit de supermarkt. Daar verdient het bedrijf zijn geld mee.
kruising, grex	de nakomelingen van twee ouderplanten. Mijn vader noteert ze met een kweeknummer, zoals WR-15-07.
bestuiven	stuifmeel van de ene bloem op de stempel van een andere (of dezelfde) zetten om zaad te krijgen.
vruchtbeginsel	het steeltje achter de bloem, waarin na bestuiving de zaadpeul groeit.
krijt	witte schaduwlaag die op het glas van een kas wordt gespoten en er in de winter weer af gaat.
Venlo-kas	het klassieke Nederlandse kastype met smalle, puntige dakjes; het glazen huis is er een van voor 1990.
belichting	groeilampen in een kas. Chrysanten krijgen in het najaar soms ’s nachts licht.
schermen	doeken in een kas die ’s nachts dichtgaan tegen warmteverlies, of overdag tegen te veel zon.
bassin	groot regenwaterbassin voor het gietwater; ons bassin delen we met de buurman.
veiling	de bloemenveiling, waar de Phalaenopsis op karren naartoe gaan.
onderlinge verzekering	verzekering waarbij de leden elkaars schade betalen, zoals het Glasfonds.

Ons bedrijf in Bergerden

Getekend door Femke naar het kavelpapier van de notaris; niet op schaal.

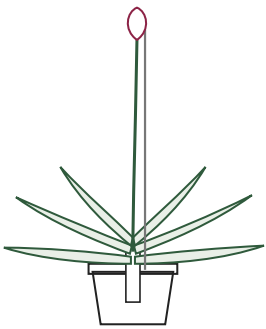
De weg langs het hek van Gijs is de enige weg naar ons bedrijf; de poort aan het eind gaat open met een code of met de afstandsbediening van de transporteur. Naast de poort loopt een voetpad naar de kade langs het bassin, waar mijn vader met Pluis wandelt. Het glazen huis staat achter de grote kas, met zijn westkant naar het bassin. — F.

Lingewaard, schematisch en niet op schaal.

I

De knop

‘Alles begint als een sloot, Wessel.’

maandag 15 september

Femke zegt dat ik moet opschrijven wat ik denk, in plaats van het tegen de hond te zeggen. De hond luistert beter dan zij denkt, maar goed. Ze heeft dit schrift voor me gekocht in Nijmegen, linnen kaft, groen, 'want jij houdt van groen'. Ik hou van groen zoals een bakker van meel houdt. Het is mijn vak.

Vandaag dan. Om zes uur de kassen in, zoals altijd. In de grote kas staan de Phalaenopsis in hun tienduizenden, wit en roze, keurig in rijen op de rolcontainers voor de veiling. Daar verdienen we het brood mee. Ruben had de klimaatcomputer al nagekeken; de nacht was koel geweest, de ketel had twee keer bijgesprongen. Niets bijzonders.

Het bijzondere staat achteraan. Achter de grote kas, over het schelpenpad, staat het oude Venlo-kasje dat ik in 2008 heb laten afbreken in Huissen en hier ruit voor ruit weer heb laten opbouwen. Annet noemde het 'het glazen huis'. Ze zei dat ik er meer woonde dan in het echte huis, en dat was waar. Daar staan mijn eigen planten. Geen handel. Driehonderd potten, en één ervan is de reden dat ik dit schrift vandaag begin.

WR-15-07. Zo staat hij in mijn kweekboek. Op 9 oktober 2015 zaaide ik het zaad uit een peul die ik zelf had gemaakt: een kruising van twee van mijn eigen Paphiopedilums, frauenschuh noemen de Duitsers ze, venusschoentjes zeggen wij. Uit dat zaaisel zijn elf plantjes groot geworden. Tien zijn gestorven of waren niets. Eén bleef over. Tien jaar heb ik hem verpot, bemest, tegen de slakken verdedigd, en tien jaar heeft hij geweigerd te bloeien.

Vanochtend zag ik aan de stengel, die sinds juli langzaam omhoog kroop, dat de bovenste knop kleur kreeg. Een zweem

wijnrood tussen het groen, als een blos. Ik heb er een kwartier naar staan kijken met mijn koffie, tot de koffie koud was.

Drie knoppen aan één stengel. Als ze alle drie opengaan, heb ik iets wat niemand anders op de wereld heeft. Dat is geen grootspraak. Een Paphiopedilum kun je niet in een laboratorium vermeerderen zoals een Phalaenopsis. Je kunt hem alleen delen, stukje voor stukje, als hij groot genoeg is. Er is er dus één. Deze.

Ik heb hem nog geen naam gegeven. Annet zou gezegd hebben: geef hem eerst de kans om te laten zien wie hij is.

dinsdag 16 september

Ik heb vanavond het kweekboek erbij gepakt. Annet lachte me altijd uit om dat boek: een schoolschrift met harde kaft, waarin ik sinds 1994 elke kruising opschrijf die ik maak, met datum, ouders, wat eruit kwam en wat niet. De meeste regels eindigen met ‘niets bijzonders’ of ‘weg’. Kweken is vooral weggooien.

Hier is de bladzijde van hem. Ik heb hem overgeschreven, het origineel blijft in de kast.

WR-15-07

ouders	WR-09-02 × WR-11-05 (beide eigen kruisingen)
bestoven	14-11-2014
peul rijp	21-08-2015 (ruim 9 mnd)
gezaaid	09-10-2015, 2 flessen, keuken
uit de fles	maart 2018: 11 plantjes
2020	nog 4 · rot
2022	nog 1 · ketel uitgevallen 2021, één weg (scheef)
juli 2025	stengel! 3 knoppen
15-09-2025	bovenste knop kleurt

Elf jaar van bestuiven tot bloei, als je het zo bekijkt. Een Paphiopedilum-peul doet er bijna een jaar over om rijp te worden. Dan zaai je het stof, want meer dan stof is het niet, op een voedingsbodem in een glazen fles, en dat moet zo steriel gebeuren als in een operatiekamer. Ik deed het in mijn keuken, met een snelkookpan en een plastic doos met twee gaten voor mijn handen, zoals ik het in de jaren negentig van een oude kweker in Aalsmeer leerde. Annet mocht dan een week niet koken.

Daarna duurt het jaren voor de plantjes groot genoeg zijn om uit de fles te halen, en dan nog eens jaren voor ze bloeien. Van de elf zijn er zeven doodgegaan aan rot, twee aan een koude nacht in 2021 toen de ketel uitviel, en één heb ik weggegooid omdat hij scheef groeide en nooit iets zou worden. Over bleef deze. Niet omdat hij de sterkste was. Omdat hij bleef.

De stengel is nu een kleine dertig centimeter. De bovenste knop is zo groot als een hazelnoot.